

ДОМ УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА ВРАЊЕ

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И
ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Јануар. 2021.година

На основу члана 3. и 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005. 91/2015 и 113/2017; у даљем тексту: Закон), у складу са чланом 39. Статута Дома ученика средњих школа Врање, Управни одбор Доома ученика средњих школа Врање, на својој 1 (првој) редовној седници одржаној дана 27.01.2021. године. донео

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником, у складу са Законом, уређује се спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околности, у Дому ученика средњих школа Врање (у даљем тексту: послодавац), у циљу спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

Члан 2.

Права, обавезе и одговорности послодавца и запослених, надлежности и мере чијом се применом, односно спровођењем осигурава безбедност и здравље на раду се остварују у складу са Законом и прописима донетим на основу Закона.

Сва права, обавезе и одговорности, у тврђене Законом у вези са безбедношћу и здрављем на раду ближе се уређују овим Правилником.

Члан 3.

Процес рада организује се тако да сви запослени могу обављати рад без (односно, уз најмању могућу) опасности за безбедност и здравље запослених.

Организација и процес рада морају бити засновани на законским прописима, као и на прописаним мерама и нормативима којима се обезбеђује сигурност на раду.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, или њиховог свођења на најмању могућу меру, у складу са чланом 7. Закона.

Члан 4.

Запослени имају право и дужност да се ближе упознају са опасностима и штетностима на раду и да се стручно оспособе за безбедан рад.

Члан 5.

Спровођење заштите на раду је право и обавеза сваког запосленог. Непридржавање прописаних мера заштите на раду представља повреду радне обавезе у складу са општим актом послодавца и уговором о раду.

Неспровођење прописаних мера заштите на раду повлачи тежу повреду радне обавезе и одговорности.

Члан 6.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- сви запослени код послодавца;
- ученици који се налазе на теоретској и практичној настави, обавезном производном раду, професионалној пракси (радионице, кабинети, лабораторије и др.);

доквалификацији;

- лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

Члан 7.

Запослени код послодавца разматрају стање заштите на раду и дају предлоге за успешно спровођење и унапређење заштите на раду.

Члан 8.

Послодавац је дужан да предузима одговарајуће мере за заштиту здравља и безбедности запослених као и да спречава настајање професионалних обољења, и то:

- смањује ризике у процесу рада од механичког повређивања. опасног дејства електричне струје, штетних материја, експлозије и сл.;
- да прилагођава рад запосленим, нарочито у погледу употребе опреме и оруђа за рад, као и метода рада, ради ублажавања једноличности у процесу рада;
- када је технички могуће, замени опасне компоненте са безбедним или мање опасним;
- да спроводи мере превенције у технологији, организацији рада и радним условима;
- да даје одговарајућа упутства запосленима;
- да цени здравствено стање запослених и њихову безбедност при раду;
- да обезбеди образовање запослених за безбедан и здрав рад;

ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 9.

Обавезе послодавца, у смислу овог Правилника истовремено представљају права и обавезу за спровођење мера безбедности и здравља на раду.

Члан 10.

Послодавац обезбеђује сваком запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Послодавац обезбеђује спровођење мера безбедности и здравља на раду о свом трошку (не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјално и социјални положај стечен на раду и у вези са радом).

Члан ,11.

Приликом организовања рада и радног процеса, послодавац обезбеђује превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених. Превентивне мере које обезбеђује послодавац, руковођене су следећим принципима;

- избегавање ризика;
- процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се избегла монотонија у раду, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- замена опасних технолошких процеса или метода рада безбедним или мање опасним;
- давање предности колективном раду појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- одговарајуће оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за

безбедан и сигуран рад.

Финансијска средства потребна за обезбеђење и примену превентивних мера падају на терет послодавца.

Члан 12.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

- коришћења и одржавања технолошких процеса рада са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљења на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;
- коришћења и одржавања опреме за рад и објеката и других средстава која се користе у процесу рада или која су на било који начин повезана са процесом рада, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;
- коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду. чијом се употребом отклањају ризици или опасности које нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;
- образовања васпитања и оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

Члан 13.

Послодавац је, сходно Закону, дужан да:

- актом одреди лице за безбедност и здравље на раду сходно чл. 39. Закона;
- обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем. односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад;
- оспособљава запослене за безбедан и здрав рад;
- обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околнне;
- обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са законом;
- обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 14.

Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика којим је утврдио постојеће стање, могуће врсте опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих је променио нивое ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог, за сва радна места у радној околини и утврдио начин и мере за њихово отклањање.

Поступак процене ризика покреће послодавац сходно члану 13. Закона и члана 17. Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини ("Сл. гласник РС", бр. 72/2006 и 84/2006, 84/2006 - испр., 30/2010 и 102/2015).

Члан 15.

Када се за обављање својих послова ангажују запослени од стране другог послодавца, и за те запослене ће се обезбедити прописане мере за безбедност и здравље на раду, у складу са Законом.

Члан 16.

Послодавац је дужан да при свакој промени технолошког процеса, средства за рад прилагоди том технолошком процесу пре почетка рада.

Члан 17.

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Члан 18.

Послодавац може запосленима да ти на употребу опрему за рад, средство и опрему за личну заштиту на раду или опасне материје, само:

- ако располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду;
- ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље које су одређене том документацијом, у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

Изузетно, када послодавац није у могућности да обезбеди документацију из става 1. тачка 1) овог члана, дужан је да ту документацију прибави од правног лица регистрованога за послове контроле квалитета производа.

Послодавац је дужан, када је то потребно, да обезбеди превод документације из ст. 1. и 2 овог члана на језик који запосленн разуме.

Члан 19.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац до доношења одговарајућих прописа примењује опште признате мере којима се осигурава безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 20.

Ако актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове и висину финансијских улагања за реализацију програма.

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ.

Права запослених

Члан 21.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Запослени има право:

- да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
- да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац. Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја службе медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 22.

Запослени има право да одбије да ради:

- ако му прети непосредна опасност по живог и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 43. Закона;
- ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, у смислу члана 27. став 2. Закона. на пословима или на радном месту на које га је послодавац одредио;
- дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени службе медицине рада. такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду.

У случајевима из става 1. овог члана. запослени може да се писаним путем обрати послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан. послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Обавезе запослених

Члан 23.

Запослени је дужан да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и да у случају уочених недостатака извести послодаваца или друго овлашћено лице. Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Члан 24.

Запослени је дужан да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених. Ако послодавац после добњеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава лице за безбедност и здравље на раду.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Одговорност запослених

Члан 25.

Запослени који се не придржава прописаних мера заштите на раду чини тежу повреду радне дужности.

Запослени који се не придржава прописаних мера заштите на раду, не користе средства личне заштите на раду или ако одбије да поступа по упутствима одговорног запосленог, са посебним овлашћењима и одговорностима, може се привремено удаљити са радног места или му се може отказати уговор о раду код послодавца.

На основу члана 179. став 3. тачке 4. Закона о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 13/2017 - одлука УС), запосленом због доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно употребе алкохола или других опојних средстава у току радног времена, које има или може да има утицај на обављање посла, послодавац може да откаже уговор о раду како је то регулисано наведеним чланом. Сходно члану 179а наведеног Закона о раду послодавац има право да запосленом за повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине у смислу члана 179. ст. 2. и 3., ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да повреда радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине, није такве природе да запосленом треба да престане радни однос, умесно отказа уговора о раду, изрекне једну од следећих мера:

- привремено удаљење са рада без накнаде зараде, у трајању од једног до 15 радних дана;
- новчану казну у висини до 20% основне зараде запосленог за месец у коме је новчана казна изречена, у трајању до три месеца, која се извршава обуставом од зараде, на основу решења послодавца о изреченој мери;

- опомену са најавом отказа у којој се наводи да ће послодавац запосленом отказати уговор о раду без поновног упозорења из члана 180. Закона о раду ако у наредном року од шест месеци учини исту повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине.

Члан 26.

Када му прети непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, радни процес. односно радну околину.

У случају из става 1. овог члана, запослени није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 27.

Послодавац је дужан да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад сходно члану 27. Закона код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запосленог у току оспособљавања за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о проценн ризика.

Оспособљавање из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови оспособљавања не могу бити на терет запосленог.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Члан 28.

Оспособљавање запосленних за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад који доноси послодавац. Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима најкасније у року од четири године од дана претходне провере.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима особа са инвалидитетом.

Члан 29.

Послодавац код кога, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад, у складу са Законом.

Члан 30.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештавања, упутстава или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запослени са смањеном радном способношћу и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 31.

Послодавац је дужан да свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 32.

Послодавац је дужан да организује послове за безбедност и здравље на раду. Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит у складу са Законом.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац може да одреди једног или више од својих запослених или да ангажује правно лице, односно предузетника који имају лиценцу (у даљем тексту: лице за безбедност и здравље на раду), сходно члану 37. Закона.

Послодавац одлучује о начину организовања послова за безбедност и здравље на раду у зависности од:

- технолошког процеса;
- организације, природе и обима процеса рада;
- броја запослених који учествују у процесу рада;
- броја радних смена;
- процењених ризика;
- врсте делатности.

Члан 33.

Послодавац је дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са Законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно према Закону и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са Законом.

Послодавац је дужан да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Члан 34.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом, а нарочито:

- учествује у припреми акта о процени ризика;
- врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад;
- предлаже мере за побољшање услова рада нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
- сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- води евиденцију у областн безбедности и здравља на раду код послодавца.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани рада из става I. тачка 11) овог члана.

Ако послодавац, и поред забране рада у смислу става 1. тачка 11) овог члана, наложи запосленом да настави рад, лице за безбедност и здравље на раду дужно је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Члан 35.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује службу медицине рада.

Служба медицине рада из става 1. овог члана дужна је да обавља послове у складу са Законом, а нарочито:

- учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процене ризика;
- упознаје запослене са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања запослених за пружање прве помоћи;
- утврђује и испитује узроке настанка професионалних обољења и болести у вези са радом;
- оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком или за употребу, односно руковање одређеном опремом за рад;
- врши претходне и периодичне лекарске прегледе запослених на радним местима са повећаним ризиком и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;

- учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- даје савете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- саветује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта;
- учествује у анализи повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом;
- непосредно сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду.

Претходне и периодичне лекарске прегледе запослених у смислу става 2. тачка 5) овог члана може да врши служба меднице рада која има прописану опрему, просторије и стручни кадар.

Члан 36.

Лични подаци прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су службе медицине рада, која врши те прегледе.

Подаци о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом достављају се организацијама према члану 7. Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу („Сл. гласник РС“, бр. 72/2006, 84/2006 и 4/2016).

Подаци из става 2. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз писану сагласност запосленог.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости личних података.

Није дозвољено коришћење података прикупљених по основу лекарских прегледа запослених у сврху дискриминације запослених.

Члан 37.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним Актом о процени ризика. Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 38.

Послодавац води и чува евиденције о:

- радним местима са повећаним ризиком;
- запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
- повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;

- запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
- опасним материјама које користи у току рада;
- извршеним испитивањима радне околине;
- извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- извести надлежну инспекцију и друге органе сходно члану 50. Закона.

Члан 39.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и писаним путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење, односно обољење у вези са радом запосленог.

Члан 40.

Извештај о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом који се догоде на радном месту, послодавац доставља запосленом који је претрпео повреду, односно обољење и организацијама надлежним за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање и Управи за безбедност и здравље на раду.

Послодавац је дужан да на захтев инспектора рада или представника запослених достави извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама.

Члан 41.

Послодавац је дужан да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, ради обезбеђивања накнаде штете сходно члану 53. Закона. Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца, а одређују се у зависности од нивоа ризика од поврсћивања, професионалног обољења или обољења у вези са радом на радном месту и радној околини.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Члан 42.

Послодавац је, сходно Закону, у циљу обезбеђивања безбедности и заштите здравља на раду дужан да Актом о процени ризика утврди могуће врсте опасности, процени ризике и утврди мере и начин и рокове за њихово спречавање, отклањање или смањење.

Радне просторије

Члан 43.

Све радне просторије морају бити, према врсти посла, довољно осветљене природном или вештачком светлошћу. Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљавање се морају одржавати чистим и у исправном стању.

Вештачко осветљавање радних просторија мора бити тако изведено да бљештавошћу не заслепљује запослене.

Сва места која представљају нарочиту опасност при кретању запослених морају бити добро осветљена. Зидови и таванице радних просторија морају имати такву боју и површну да упијају што мање светла.

Члан 44.

Радне просторије зими морају бити загрејане. Температура радних просторија мора одговарати прописаним вредностима те радне просторије.

При том се мора узети у обзир влажност, струјање ваздуха и интензитет телесног рада.

Члан 45.

Ваздух радних просторија мора да буде умерено влажан. са релативном влажношћу од 30% до 80%, у зависности од температуре и струјања ваздуха.

Члан 46.

У радним просторијама мора да се обезбеди природна или вештачка вентилација, а према важећим прописима за вентилацију радних просторја.

Уређаји за вентилацију морају се одржавати у исправном стању, а сваки квар се мора на време пријавити и отклонити.

Забрањено је да се уништавају или одстрањују уређаји за вештачку вентилацију.

Бука и вибрација

Члан 47.

Бука и вибрација у радним просторијама, уколико се утврди мерењем да је већа од дозвољене, мора се свести на најмању могућу меру, како би се спречила обољења запослених.

Члан 48.

На свим местима где бука прелази дозвољену границу која је утврђена приликом испитивања услова радне средине, запоселени су дужни да употребљавају средства за заштиту слуха (ушне антифоне, ушне шкољке и сл.).

Оруђа зарад, уређаји, апарати, направе, машинне и друга опреме и средства која се користе за рад и при раду

Члан 49.

Оруђа за рад и средства која служе при раду (апарати, машине, уређаји, направе ...) могу се употребљавати само за одређену сврху, односно одређену (декларисану) намену. Сигурносне направе и заштитна средства на оруђима и средствима за рад морају се употребљавати према својој намени.

Члан 50.

Забрањена је злоупотреба и самовољно одстрањивање заштитних средстава, као и њихово намерно оштећење. Недостатке и кварове треба одмах пријавити непосредном руководиоцу.

Члан 51.

Одржавање оруђа за рад уређаја, направа и производних средстава могу да врше само за то одређени и стручно оспособљени запослени.

Пре пуштања у рад оруђа за рад и уређаја, направа и других средстава којима је вршено одржавање и поправка, обавезно се мора проверити да ли функционишу и да ли на њима постоје заштитна средства.

Члан 52.

Ради предузимања одговарајућих превентивних мера, а у циљу повећања безбедности на раду, код послодавца се врше периодични прегледи и испитивања средстава за рад.

Средства и опрема за личну заштиту на раду

Члан 53.

На пословима где се применом техничких и осталих заштитних мера на раду не могу потпуно отклонити извори опасности, запослени користе средства и опрему за личну заштиту. Снабдевање запослених заштитном обућом, одећом и осталим средствима и опремом за личну заштиту је одређено стандардима и позитивним прописима, односно Актом о процени ризика за радна места и у радној околини.

Члан 54.

Запосленом се непосредно издају на употребу средства и опрема за личну заштиту, преко реверса, уз напомену о року трајања средства заштите. У реверс се уноси датум издавања и да ли је средство ново или је већ употребљавано, као и дан истека рока трајања. Није дозвољена употреба средстава за заштиту на раду која, услед дотрајалости или оштећења, не штити запосленог од штетности којима је изложен.

Члан 55.

Средства и опрема за личну заштиту користи се само у за то одређене сврхе, у току радног времена и на пословима и радним задацима послодавца. Ова средства није дозвољено користити у приватне сврхе. Запослени који по било ком основу престане да ради код послодавца, обавезан је да врати средства или да према књиговодственом стању надокнади њихову противвредност.

Члан 56.

За свако оштећење или губитак средстава за личну заштиту, до кога је дошло услед немарности или непажње запослени је дужан да надокнади штету, у складу са општим актом послодавца. Свако средство које је постало неупотребљиво, мора се повући из употребе и расходовати. О оштећењу или дотрајалости средстава личне заштите из става 2. овог члана, запослени је дужан да одмах обавести непосредног руководиоца.

Одлуку о расходувању доноси послодавац или лице које он овласти.

Електрична струја и електрични уређаји

Члан 57.

Опасна места (електрични водови, голе електричне жице и сл.) морају бити обележена видним ознакама. нпр. "опасно по живот".

У просторији са електричним уређајима дозвољен је приступ само стручним запосленим лицима. Прекидачи за осветљавање морају се налазити одмах крај улаза у просторије, на дохват руке.

Члан 58.

Металне заштитне кутије за електричне инсталације морају бити уземљене.

У непосредној близини делова под електричним напоном, морају се наместити табле и натписи који упозоравају на опасност од електричне струје.

Члан 59.

Све склопке које служе за искључење струје морају бити тако израђене и постављене да при правилном отварању, под нормалном погонском струјом не стварају електрични лук.

Члан 60.

Алати и направе са електромоторним погоном морају имати направе против превисоког додирног напона, без обзира на то у каквим се просторијама употребљавају.

Електрични водови и преносне направе и алати могу се употребљавати само ако су изоловани гумом са радионичким оплетом или радионичким гајтанима.

Опасне и штетне материје

Члан 61.

Лако запаљиве или експлозивне материје (бутан гас и сл.), не смеју се мешати у радне просторије.

Противпожарна заштита

Члан 62.

Противпожарна заштита - едукација запослених. провера теоријског и практичног знања запослених, набавка, одржавање и контрола апарата и средстава - регулисана је посебним правилником.

НЛАЧИН И ПОСТУПАК УПУЋИВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ НА ЛЕКЛРСКИ ПРЕГЛЕД

Члан 63.

Сваки запослени пре ступања на рад код послодавца. подвргава се лекарском прегледу ради утврђивања здравственог стања и радне способности, а према Акту о процени ризика. односно Законом којим се ближе регулише обавезе у погледу здравствене способности у Дому ученика средњих школа Врање.

Члан 64.

На пословима где постоје могућности професионалних и других обољења у вези са радом. не могу да буду распоређени запослени који су склони таквим обољењима. Запослене, који су склони професионалним обољењима и повредама на раду, послодавац је дужан да распореди на друге послове. у складу са актом о процени ризика и систематизацији послова.

Члан 65.

Запослени, који обављају послове на којима постоји повећана опасност од повређивања на раду или професионалног обољења, поред здравственог прегледа, пре заснивања радног односа, обавезни су на периодични превентивни лекарски преглед како је то регулисано актом о процени ризика.

УТВРЂИВАЊЕ ПОВРЕДА

Члан 66.

Повредама на раду сматрају се повреде проузроковане на послу, на путу од стана до места рада и обратно, на путу ради извршавања службених задатака и на путу предузетом ради ступања на рад. на послу који је осигуран.

Члан 67.

Сваку повреду на раду и наглообољење на раду, као иповреду у доласку на посао и повратку са рада, запослени је обавезан да пријави непосредном руководиоцу. Ако због теже повређености, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се најближе затекао на месту догађаја.

НАЧИН ПРУЖАЊА ПРВЕ ПОМОЋИ НА РАДУ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНОГ НА РАДУ

Члан 68.

Прву помоћ у случају повреде, тровања или наглог обољења за време рада пружају:

- запослени са посебним овлашћењима и одговорностима;
- лице које одреди директор Дома ученика средњих школа Врање
- сваки запослени.

Члан 69.

Послодавац је дужан да на видљивом и лако приступачном месту, постави ормарић за пружање прве помоћи.

У ормарићу се налази материјал како је то прописано Актом о процени ризика односно Правилником о начину пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, начину и роковима оспособљавања запослених за пружање прве помоћи ("Сл. гласник РС", број 109/2016).

ПРЕЛАЗНЕ ИИЗВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 70.

Заштитне мере утврђене овим Правилником, примењују се даном ступања на снагу овог Правилника.

Измене и допуне овог Правилника, врше се на исти начин и по поступку прописаном за његово доношење,

Члан 71.

Правилник ступа на снагу у року од осам дана, од дана поглашавања на огласној табли Дома ученика средњих школа Врање.

Правилник објављен на огласној табли: _____

Правилник ступио на снагу: _____

Председник Управног одбора
Дом ученика средњих школа Врање

Ненад Тасић дипл. ецц